

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Селезньова О. М.

*доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри професійних та спеціальних правових дисциплін*

Николок Д. І.

*студентка 1 курсу юридичного факультету
Приватний вищий навчальний заклад «Буковинський університет»
м. Чернівці, Україна*

Українська самобутність і традиції з часом переросли у національну культуру. Сформована українцями духовна цілісність відображається у фольклорі, архітектурі, писемності та мистецтві. На теренах нашої Батьківщини існує величезна кількість неперевершених архітектурних пам'яток, які зберігають в собі величезну історію становлення культурної свідомості. Будівлі, храми, собори, старовинні бібліотеки та аптеки, а також різні археологічні розкопки, потребують охорони та збереження, особливо під час військових дій на території України. За останній час було знищено 30 музеїв і більше 500 культурних об'єктів. Це говорить про те, що правова сторона захисту культурної спадщини потребує удосконалення відповідно до сучасних умов та міжнародних стандартів.

На сьогодні в Україні працює управлінська вертикаль охорони культурної спадщини, одним з базових документів діяльності якої стала Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини, прийнята 16 листопада 1972 року на сімнадцятій сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО. Її ратифікували 21 одна країна, а за 40 років ще 170. Крім того, Верховною Радою України прийнято Земельний кодекс України, в якому регламентуються всі заборони використання земель історико-культурного призначення. За порушення законодавства у сфері охорони культурної спадщини, органи контролю за дотриманням законів посилили відповідальність. Проте багато об'єктів потребують подальшого захисту, у тому числі юридичного.

Душа української культури спостерігається в архітектурних спорудах. До прикладу, найдавнішою архітектурною пам'яткою України є Золоті Ворота. Колись вони слугували як найпотужніше

укріплення стародавнього Києва, так і найвеличніший в'їзд до міста. Саме Золотими Воротами до Києва в'їжджали поважні особи. Дещо пізніше, значну роль у розвитку давньоруської культури зіграла Києво-Печерська лавра, яка нині охороняється Всесвітнім реєстром культурної спадщини ЮНЕСКО українських святинь. Це не лише архітектура, це символи національної свідомості нашого народу. Берегти їх – обов'язок суспільства.

Споконвіків українці різними способами боролися за свою мистецьку діяльність, доволі часто саме її обирали, як засіб самовиявлення та самовдосконалення культурних засад. Згадаємо про театри: Одеський академічний театр опери та балету (найстаріший діючий оперний театр на території сучасної України – 135 років), Львівський Оперний театр, Київський національний академічний театр опери і балету та ін.

На просторі нашої країни існують видатні цінності культури, що входять до реєстру Світової спадщини ЮНЕСКО та безпосередньо охороняється ним. Одна з таких пам'яток архітектури знаходиться в місті Чернівці. Збудована чеським меценатом Резиденція митрополитів Буковини прикрашає околиці міста своїм оригінальним стилем будівлі. Нині пам'яткою розпоряджається Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Студенти цього вищого навчального закладу, туристи, усі бажаючі громадяни України та інших держав, мають змогу насолодитися красою дендропарку резиденції та самих навчальних корпусів, як з середини так і ззовні.

Крім архітектурних надбань культурної спадщини України український народ намагався зберегти цілісність культурних традицій української нації.

Кожен куточок нашої землі відрізняється різноманітністю фольклору, його містичні барви відображаються в роботах Лесі Українки, Ольги Кобилянської, інших письменників і поетів.

У кожній країні світу можна легко впізнати українця, не тільки по тому, що на його одязі відображається національна символіка, а й по такій близькій нашим серцям-вишиванці. Українська вишиванка несе велике значення для українців. Віддавна вона вважається найсильнішим оберегом від негативних думок, від зла й нещастя. На вишиванках часто зображали тварин, рослин й вірили, що їхні орнаменти приносять достаток, удачу, вірність та довголіття. Велике значення ніс не тільки орнамент, а й полотно. Його колір є не менш важливим елементом вишиванки. До прикладу, біле полотно символізувало чистоту, а чорне – смуток. Кожний регіон мав свій стиль вишиванки, це була своєрідна мова українців. У ній ховається сакральне значення, в оздобах вишиванки заховуються генетичні коди українця.

Таким чином, можна стверджувати, що українці – нація, яка любить і цінує свої традиції, культуру, самобутність, і задачею нашого покоління стає збереження українського культурного надбання.

Література

1. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 7 червня 2000 р. № 1805-III. URL: <https://www.spfu.gov.ua/ua/documents/2628.html> (дата звернення 14.11.2023).
2. Надбання української національної культури як складова світової культури. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/4502> (дата звернення 14.11.2023).
3. Горбунова О. Культурна спадщина та національна пам'ять – складові національної безпеки (у парламенті зареєстровано законопроект). URL: <http://www.golos.com.ua/article/368986>. (дата звернення 14.11.2023).
4. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини (ратифікована 4 жовтня 1988 р.) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089#Text (дата звернення 14.11.2023).
5. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення 14.11.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-348-7-36>

НАРОДНА І СУЧАСНА ЛЯЛЬКА ЯК АНТРОПОМОРФНА МЕТАФОРА У КУЛЬТУРНИХ ПРАКТИКАХ

Соболєвська С. О.

кандидат культурології,

доцент кафедри філософської антропології,

філософії культури та культурології

*Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Лялька, будучи універсальним культурним медіатором, допомагає долучити людину до світу культури і, маючи асоціації з людиною, стає антропоморфною метафорою, яка допомагає своєму автору реалізувати індивідуальні і ситуаційно-специфічні версії реальності. В свою чергу